

Sygn. akt. I.C. 94/16

Dnia 27 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Maria Tokarz

Protokolant : starszy sekr. sąd. Agata Kasalik

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2017 r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa Banku (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko M. S.

o zapłatę

I. Oddala powództwo;

II. Przyznaje kuratorowi radcy prawnemu K. S. kwotę 4.428 zł (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem złotych) w tym VAT z tytułu wynagrodzenia i nakazuje jego wypłatę z zaliczki sądowej wpłaconej przez powoda;

III. Nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Nowym Sączu) od powoda Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 141 zł (sto czterdzieści jeden złotych) z tytułu zwrotu kosztów postępowania;

IV. Pozostałe koszty postępowania między stronami wzajemnie znosi.

SSO Maria Tokarz

Sygn. akt I C 94/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 27.02.2017 roku

Pozwem inicjującym przedmiotowe postępowanie (k. 1-4) powodowy Bank (...) SA w W. domagał się zasądzenia od pozwanego M. S. nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym kwoty 100328,58 zł wraz z dalszymi odsetkami umownymi w wysokości 1,5-krotności stałej rocznej stopy oprocentowania kredytu, tj. 28,35%, nie wyższej niż czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, naliczanymi od niespłaconego kapitału w kwocie 48978,46 zł od dnia 15.10.2015 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenia od pozwanego zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 5400,00 zł, a w przypadku wniesienia przez pozwanego zarzutów od nakazu wniósł o wydanie wyroku uwzględniającego powództwo w całości.

Motywuując swoje stanowisko powodowy Bank podniósł, że w dniu 15.12.2009 roku strony zawarły umowę Nr (...) kredytu gotówkowego na cel konsumpcyjny. Pozwany nie wywiązał się z warunków łączącej strony umowy, dlatego jest zobowiązany do zapłaty kwoty 100.328,58 zł, w tym: 48.978,46 zł tytułem niespłaconego kapitału, 51330,12 zł tytułem odsetek umownych, 20,00 zł tytułem kosztów. Według powodowego Banku od dnia 15.10.2015 roku do dnia zapłaty

przysługuje mu uprawnienie do naliczania dalszych odsetek umownych od niespłaconej należności głównej w kwocie 48.978,46 zł. Istnienie zobowiązania pozwanego oraz jego wysokość wynika wprost z wystawionego przez powodowy Bank w dniu 20.10.2015 r. podpisanego przez osoby upoważnione wyciągu z ksiąg bankowych Nr (...). Bank podał, że dniu 28.10.2015 skierował do pozwanego przedsądowe wezwanie do zapłaty. Zdaniem powoda prawidłowo wezwał do zapłaty pozwanego przesyłając wezwanie na wskazany przez niego adres do doręczeń. Prawidłowo zawiadomiony pozwany nie podjął przesyłki z urzędu pocztowego i nie spłacił zadłużenia.

W sprawie nie wydano nakazu zapłaty. Postanowieniem z dnia 30.06.2016 roku- k. 53 na zasadzie art. 177 par 1 pkt 6 zawieszono postępowanie. Zarządzeniem z dnia 11.10.2016 roku-k.76 na wniosek powodowego Banku ustanowiono dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego M. S. kuratora procesowego w osobie r.pr. K. S..

Kurator dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie wynagrodzenia kuratorskiego według obowiązujących zasad (k. 89-90).

Według kuratora roszczenie powodowego banku jest przedwczesne i wbrew twierdzeniom pozwu nie zostało dostatecznie uwiarygodnione. W szczególności nie zadośćuczyniono obowiązkowi należytego ustalenia miejsca zamieszkania pozwanego zarówno w momencie zawierania umowy i uwiarygodnienia jego miejsca pobytu. Brak jest potwierdzenia o występowaniu przez powoda do Centrum Personalizacji Dokumentów MSWiA Wydziału Udostępniania Danych o udostępnianie danych dotyczących faktycznego miejsca pobytu pozwanego, co umożliwiłoby skuteczne doręczenie wezwań oraz wyjaśnienie przyczyn zaistniałej sytuacji. Kurator podniósł też, że roszczenie powodowego banku jest przedawnione, bowiem umowa o kredyt nosi datę z dnia 15 grudnia 2009 roku, w związku z czym dwuletni termin przedawnienia już upłynął. Do czasu przesłuchania pozwanego, nie ma podstaw prawnych, by przyjąć za prawdziwe, że zawarł on umowę pożyczki pieniężnej i nie ma pewności, że umowę tą podpisał. Ponadto strona powodowa nie przedstawiła potwierdzenia doręczenia wezwania przedsądowego pozwanemu, jak również nie przedstawiła potwierdzenia doręczenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy i zaniedbania te świadczą o niewywiązywaniu się z obowiązków mających wpływ na wynik postępowania.

Powodowy Bank w odpowiedzi na zrzuty kuratora podniósł, że podtrzymuje powództwo w całości (k. 96-98). Zdaniem powoda pozwany nie kwestionuje zawarcia umowy kredytowej oraz kwoty objętej żądaniem pozwu. Wyciąg ksiąg bankowych z mocy wyroku TK z dnia 15.03.2011 roku do sygn. P 7/09 utracił moc dokumentu urzędowego w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta, nie oznacza to jednak, że nie ma żadnego waloru dowodowego. Dokument prywatny stanowi pełnoprawny środek dowodowy, który sąd orzekający może uznać za podstawę swoich ustaleń faktycznych, a następnie wyrokowania. Pozwany nie przedstawił żadnych dowodów na okoliczność uregulowania swojego zobowiązania względem powoda. Zgodnie z umową kredytową pozwany był zobowiązany dokonać całkowitej spłaty kredytu z odsetkami do dnia 15.12.2014 roku. Zgodnie z decyzją kredytową okres kredytowania wynosił 60 miesięcy. Według powodowego banku roszczenie nie jest przedawnione. Kwoty poszczególnych rat stawały się wymagalne kolejno z dniem ich płatności. Powodowy bank powołał wyrok SN z dnia 10.10.2003 roku do sygn. II CK 113/2002, według którego termin przedawnienia roszczenia wobec banku wobec osoby niebędącej przedsiębiorcą wynosi trzy lata. Pozew wniesiono w dniu 20.01.2016 roku, więc roszczenie nie jest przedawnione. Pozwany nie spełnił świadczenia. Pismem z dnia 29.10.2015 roku powodowy Bank skierował do niego propozycję umorzenia części zadłużenia, lecz pozwany nie dokonał żadnej wpłaty.

Na rozprawie w dniu 11.01.2017 roku k. 110 kurator pozwanego podtrzymał w całości stanowisko złożone w odpowiedzi na pozew i wniósł o oddalenie powództwa w całości. Podtrzymał zarzut przedawnienia roszczenia w całości. Podał, że pozwany wcześniej nie potwierdził odbioru żadnego wezwania do zapłaty.

W odpowiedzi na wezwanie Sądu do podania czy umowa kredytowa została pozwanemu wypowiedziana oraz przedłożenia harmonogramu rat kredytowych z przeliczaniem wg zmiennej stopy procentowej powodowy bank podniósł, że przedłożył do akt harmonogram spłat rat kredytu, z którego wynika wysokość rat kredytu i odsetek. Zgodnie z harmonogramem strona powodowa dochodzi 59 niespłaconych dotychczas rat- k. 119

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 15.12.2009 roku Bank (...) SA zawarł z pozwanym M. S. umowę nr (...) kredytu gotówkowego na cel konsumpcyjny na kwotę 50.000 zł. Kredyt był oprocentowany w całym okresie kredytowania według stałej rocznej stopy oprocentowania par 7 umowy. Wg § 8 ust 1 roczna stopa oprocentowania kredytu wynosiła 18,90 % z zastrzeżeniem ust. 3. W przypadku, gdy stopa oprocentowania, o której mowa w ust. 1, była wyższa w okresie kredytowania niż czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, Bank (...) pobierał odsetki naliczone według stopy równej czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, która na dzień zawarcia umowy wynosiła 5,00 %. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania w rozumieniu ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz U. Nr 100, póź. 1081, z późn. zm) wynosiła 21,40 %-par 9 umowy. Kredytobiorca zobowiązał się dokonać całkowitej spłaty kredytu wraz z odsetkami do dnia 15.12.2015 roku-par 16 umowy. Kredytobiorca zobowiązał się dokonać spłaty kredytu wraz z odsetkami w równych miesięcznych ratach /kapitał i odsetki/ w całym okresie kredytowania w terminach i kwotach określonych w harmonogramie spłat, który stanowił integralną część umowy; odsetki naliczane były za kolejne okresy miesięczne od faktycznego zadłużenia w danym okresie-par 17. W par 22 ust 1 pkt 1 Bank zastrzegł sobie prawo wypowiedzenia umowy w przypadku stwierdzenia, że warunki udzielenia kredytu nie zostały przez Kredytobiorcę dotrzymane lub w razie utraty przez Kredytobiorcę zdolności kredytowej, w szczególności w przypadkach gdy Kredytobiorca nie zapłacił w terminie określonym w umowie pełnych rat kredytu (kapitał lub odsetki) za co najmniej dwa okresy płatności, po uprzednim wezwaniu Kredytobiorcy do zapłaty zaległych rat lub ich części w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy. Okres wypowiedzenia wynosił 30 dni. Wezwanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, Bank (...) przekazywał Kredytobiorcy na piśmie, za pośrednictwem poczty. Wszelką korespondencję do Kredytobiorcy, Bank (...) przesyłał na wskazany przez Kredytobiorcę adres do korespondencji, a jeżeli Kredytobiorca nie wskazał takiego adresu - na adres miejsca jego zamieszkania, a w przypadku braku jego podania - na adres zameldowania Kredytobiorcy. Kredytobiorca zobowiązany był do pisemnego powiadamiania Banku (...) o każdej zmianie adresu, na który Bank (...) - zgodnie z postanowieniami ust. 1 - wysyłał do kredytobiorcy korespondencję. Dwukrotne awizowanie przesyłki poleconej, zawierającej korespondencję do Kredytobiorcy, wysłanej przez Bank (...) na ostatni podany przez Kredytobiorcę adres, o którym mowa w ust. 1, stwarzało domniemanie faktyczne możliwości zapoznania się Kredytobiorcy z jej treścią-par 23 umowy. Według decyzji kredytowej okres kredytowania wynosił 60 miesięcy.

(dowód: Umowa Nr (...) k. 6-9, decyzja kredytowa k. 101)

W dniu 15.02.2010 roku powodowy Bank odnotował przeterminowaną ratę kredytu. Później pozwany kredytu też nie spłacał.

(dowód: terminarz spłaty k. 102-104)

Bank odnotował przeterminowanie kapitału w dniu 16.08.2010 roku, a w dniu 27.08.2010 roku postawił kredyt w stan wymagalności. Kwota operacji wynosiła 45.715,09 zł odnośnie kapitału.

(dowód: historia kredytu k. 79)

W dniu 30 .04.2015 roku Bank (...) SA zmienił nazwę na: Bank (...) SA.

(dowód: odpis KRS k. 17-26)

Powodowy Bank wzywał pozwanego do zapłaty kwoty 98.387,81 zł pismem z dnia 1.06.2015 roku w terminie do dnia 8.06.2015 roku.

(dowód: wezwanie do zapłaty k. 99)

W dniu 20.10.2015 roku powodowy Bank na podstawie ksiąg bankowych stwierdził, że dłużnik M. S. jest mu zobowiązany zapłacić według stanu na dzień 19.10.2015 roku kwotę 100.328,58 zł, w tym 48.978,46 zł tytułem niespłaconego kapitału, 51.330,12 tytułem odsetek umownych, 20 tytułem kosztów. Dalsze odsetki naliczono od dnia 20.10.2015 roku do dnia zapłaty przez dłużnika należności z tytułu wymagalnego kapitału wg zmiennej stopy procentowej w wysokości 1,5 podstawowej stopy procentowej nie wyższej niż czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego obowiązującej w okresie naliczania odsetek, która na dzień wystawienia (...) wynosiła 10% w stosunku rocznym.

(dowód: W. z ksiąg bankowych z dnia 20.10.2015 Nr (...) wraz z odpisami pełnomocnictw udzielonych osobom upoważnionym przez Powoda do podpisywania W. z ksiąg bankowych k.5)

Wezwaniem do zapłaty z dnia 28.10.2015 roku skierowanym na adres pozwanego wynikający z umowy kredytowej Bank (...) informował pozwanego o niewywiązaniu się z umowy z dnia 15.12.2009 roku i wzywał do zapłaty kwoty 100.328,58 zł wg stanu zadłużenia na dzień 26.10.2015 rok w terminie do 4.11.2015 roku. Pozwany nie podjął awiza.

(dowód: przedsądowe wezwanie do zapłaty z dnia 18.10.2015 wraz z dowodem nadania k.10-13)

Pismem z dnia 29.10.2015 roku powodowy bank zaproponował pozwanemu umorzenie części zadłużenia do 25% długu.

(dowód: pismo z dnia 29.10.2015 roku k. 100)

Sąd dokonał ustaleń faktycznych opierając się na złożonych do akt sprawy dokumentach, przedłożonych przez stronę powodową. Moc dowodowa tych dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo jako niezasadne podlega oddaleniu w całości. Roszczenie powodowego banku wynikało z umowy kredytu konsumenckiego, zawartej z konsumentem. Roszczenie powodowego banku uległo przedawnieniu a pozwany reprezentowany przez kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu skutecznie zgłosił zarzut przedawnienia.

Nie budziło wątpliwości Sądu (choć kurator dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego podnosił zarzuty co do braku potwierdzenia podpisania przez pozwanego umowy, na którą powoływał się powodowy bank), iż strony łączyła umowa o kredyt konsumencki z dnia 15.12.2009 roku. Strona powodowa przedłożyła na tą okoliczność stosowne dokumenty.

Ogólne uregulowanie umowy kredytu zawiera art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz.U. 1997 nr 140 poz. 939 z późn. zm.), zgodnie z którym przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Natomiast umowę o kredyt konsumencki regulowała ustawa dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim, obowiązująca w dacie zawarcia przez strony umowy kredytowej, znajdująca zastosowanie w tej sprawie z mocy art. 66 ust.1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, Dz.U. 2011 nr 126 poz. 715 z późn. zm. W świetle art. 2 ust 2 cyt. ustawy za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności: umowę pożyczki, umowę kredytu w wysokości nie większej niż 80.000 zł albo równowartości tej kwoty w innej walucie niż waluta polska-art. 3 ust 1 pkt. 1 cyt. Ustawy. Według jej art. 14 tej ustawy jeżeli konsument nie zapłacił w terminach określonych w umowie pełnych rat kredytu za co najmniej dwa okresy płatności, kredytodawca może wypowiedzieć umowę po uprzednim wezwaniu konsumenta, w trybie określonym w umowie kredytowej, do zapłaty zaległych rat lub ich części w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy.

Ustawa o kredycie konsumenckim nie zawiera żadnych szczególnych regulacji dotyczących przedawnienia roszczeń, zastosowanie znajdują zatem przepisy z KC. Art. 118. Kc stanowi, że jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – 3 lata”. Ze względu na to, że banki są przedsiębiorcami, udzielane kredyty/pożyczki związane są z prowadzoną działalnością gospodarczą, roszczenia wynikające z tytułu niespłaconych zobowiązań w tym odsetek przedawniają się po upływie 3 lat od dnia wymagalności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., III CSK 302/07, wyrok SN z dnia 15.10.2015 II CSK 845/14, Sąd Najwyższy w wyroku z 10 października 2003 r. sygn. akt II CK 113/2002).

Jednak w pierwszej kolejności bardzo istotne jest ustalenie terminu od którego zaczyna biec przedawnienie. Art. 120 § 1 kodeksu cywilnego precyzuje „Bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie”.

Umowa kredytu łącząca strony została zawarta w dniu 15.12.2009 roku, a pozew złożono dopiero w dniu 20.01.2016 roku za pośrednictwem poczty. To na stronie powodowej z mocy art. 6 kpc spoczywał ciężar dowodu, iż roszczenie przedstawione w pozwie jest wymagalne. Przede wszystkim przedstawione przez stronę powodową wezwania do zapłaty, czy wyciąg z ksiąg bankowych nie mogły stanowić podstawy ustaleń zaistnienia okoliczności, w świetle których istniała podstawa do wypowiedzenia umowy kredytowej. Z dokumentów tych wynika tylko fakt zawarcia umowy kredytowej oraz wysokości zadłużenia pozwanego. Tymczasem zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia tej sprawy w tym zaaprobowania zarzutu przedawnienia miało ustalenie od jakiej daty kredytobiorca-pozwany zalegał ze swoimi zobowiązaniami, bo w świetle § 22 ust 1 pkt 1 Bank zastrzegł sobie prawo wypowiedzenia umowy w przypadku stwierdzenia, Kredytobiorca nie zapłacił w terminie określonym w umowie pełnych rat kredytu (kapitał lub odsetki) za co najmniej dwa okresy płatności. Jak wynika z przedłożonego przez stronę powodową harmonogramu i historii kredytu pozwany zapłacił tylko jedną ratę, pozostałych 59 nie zapłacił. Już w lutym 2010 roku odnotowano pierwszą przeterminowaną ratę, a w dniu 27.08.2010 roku bank postawił kredyt-kapitał w stan wymagalności. W dniu 16.03.2010 roku powodowy bank mógł wypowiedzieć umowę kredytową, z zachowaniem 30 dniowego terminu wypowiedzenia z uwagi na brak płatności dwóch rat. Uwzględniając powyższe roszczenie powodowego banku uległoby przedawnieniu w kwietniu 2013 roku.

Jak wskazano wyżej powodowy bank nie wypowiedział się co do tego, czy wypowiedział umowę pozwanemu czy też nie. Wypowiedzenie umowy miało bowiem wpływ na wymagalność roszczenia powodowego banku. Sąd nie może zaakceptować stanowiska powodowego banku, który mimo posiadania prawa do wypowiedzenia umowy tego nie robi, albo z uwagi na przyjętą taktykę procesową faktu tego nie chce przyznać. Zaaprobowanie postawy powodowego banku prowadziło by do sytuacji w której wierzyciel nawet po kilkadziesiąt lat mógłby twierdzić, iż jego roszczenie jest nieprzedawnione i mógłby w istocie w nieskończoność przesunąć termin przedawnienia – dokonując np. dopiero po wielu latach wypowiedzenia całej umowy. Zgodnie z art. 119 k.c. terminy przedawnienia nie mogą być skracane ani przedłużane przez czynność prawną.

Przy niekwestionowanej wysokości zadłużenia pozwanego, powództwo należało oddalić z uwagi na przedawnienie roszczenia, w tym również w zakresie odsetek. W orzecznictwie utrwalone jest stanowisko, że roszczenie o odsetki za opóźnienie przedawnia się najpóźniej z chwilą przedawnienia się roszczenia głównego (por. orzeczenie SN z dnia 26.01.2005 r., III CZP 42/04, OSNC 2005/9/149; orz. SA w K. z dnia 17.02.2003 r., I ACa 846/02, LEX nr 83739) .

Podniesienie zarzutu przedawnienia nie było w realiach niniejszej sprawy sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Instytucja przedawnienia służy również ochronie dłużnika, by „nie pozostawał on w długotrwałej niepewności” (wyrok SA w Łodzi z dnia 23 kwietnia 2014 r., LEX nr 1458942).

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z art. 98 kpc obciążając nimi w całości stronę powodową jako przegrywającą postępowanie. Sąd nakaz sciągnąć od strony powodowej na rzecz SP 141 zł tytułem wynagrodzenia komornika za doręczenie dokumentów. Sąd przyznał też kuratorowi dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego wynagrodzenie w kwocie 4.428 zł wraz z VAT. Wynagrodzenie kuratora ustanowionego dla strony w sprawie cywilnej ustalane jest na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2013 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz.U. poz. 1476). Zgodnie z § 1 ust 1 i 3 cyt. rozporządzenia wysokość wynagrodzenia kuratora ustanowionego dla strony w sprawie cywilnej, nie może przekraczać stawek minimalnych przewidzianych przepisami określającymi opłaty za czynności adwokackie, a w przypadku gdy kuratorem jest radca prawny, przepisami określającymi opłaty za czynności radców prawnych. Wynagrodzenie kuratora będącego podatnikiem obowiązany do rozliczenia podatku od towarów i usług podwyższa się o kwotę podatku od towarów i usług, określoną zgodnie ze stawką tego podatku obowiązującą w dniu orzekania o wynagrodzeniu.

Przepis § 8 pkt 6 rozporządzenia rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 roku (DZ.U.2015 poz. 1805) w sprawie ponoszenia przez SP kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu przewiduje opłatę maksymalną przy WPS 50.000-200.000 zł w wysokości 7.200 zł, a par 4 ust 1 tego rozporządzenia stanowi, że opłatę ustala się w wysokości co najmniej 1/2. Do wynagrodzenia doliczono też należny podatek VAT i nakazano je wypłacić z zaliczki uiszczonej przez powodowy Bank.

SSO Maria Tokarz